

POLITIKA KVALITETE PODATAKA HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Zagreb, 2024.

Uvod

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (dalje: HZJZ) nositelj je službene statistike iz područja zdravstva za Republiku Hrvatsku. Kao takav, dužan je slijediti zakonske i strateške akte koji se odnose na sustav službene statistike u Republici Hrvatskoj, prvenstveno Zakon o službenoj statistici, zatim Strategiju razvitka službene statistike Republike Hrvatske, Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske te Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (dalje: GPP).

Osim toga, Zakon o zdravstvenoj zaštiti kao jednu od zadaća HZJZ-a definira i predlaganje i provođenje istraživanja iz područja zdravstva u svrhu praćenja, analize i ocjene zdravstvenog stanja stanovništva te iz područja organizacije i rada zdravstvenih službi.

Dodatno, Zakon o podacima i informacijama u zdravstvu (NN 14/19) kojim se, između ostalog, utvrđuju prava, obveze i odgovornosti pravnih i fizičkih osoba zdravstvenog sustava RH u području upravljanja podacima i informacijama u zdravstvu radi sveobuhvatnog i djelotvornog korištenja zdravstvenih podataka i informacija u zdravstvenoj zaštiti radi unaprjeđenja i očuvanja zdravlja stanovništva u RH, definira HZJZ, između ostalog i kao ustanovu nadležnu za prikupljanje podataka o javnom zdravlju i zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu, koordinaciju izrade prijedloga svih sadržaja ili međusobnih odnosa i procesnih standarda koji se koriste u zdravstvenom informacijskom sustavu RH, praćenje i predlaganje usklađivanja zdravstvenih informacija u RH s pravnim, procesnim i drugim standardima EU, određivanje, ažuriranje i održavanje metodoloških osnova te njihove međunarodne usklađenosti u suradnji s pravnim i fizičkim osobama zdravstvenog sustava, predlaganje svrhe, oblika i korištenja javnozdravstvenih registara i drugih evidencija u području zdravstva te obveza izvora i načina prikupljanja zdravstvenih podataka, vođenje državnih javnozdravstvenih registara i drugih evidencija u području zdravstva te davanje obvezujućih stručnih preporuka u postupcima prikupljanja podataka te koordinaciju ostalih registara u zdravstvu, pripremu i provedbu javnozdravstvenih statističkih aktivnosti iz svoga djelokruga.

Prema istom zakonu, u nadležnosti HZJZ-a je i vođenje Nacionalnog javnozdravstvenog informacijskog sustava (NAJS), sustava pohrane zdravstvenih podataka i informacija za njihovu obradu i arhiviranje radi ostvarenja javnozdravstvenih potreba i dio je zdravstvene informacijske infrastrukture RH. Putem NAJS-a objedinjeno upravljanje zdravstvenim podacima za zdravstveno-statističke svrhe omogućuje višestruku integraciju podataka i primjenu naprednih analitiku i nestandardnu statistiku. Sustav omogućuje upravljanje javnozdravstvenim informacijama i procesima bilježenja, primanja, korištenja i arhiviranja zdravstvenih podataka.

Službena statistika iz područja zdravstva pruža visokokvalitetne, usporedive i pouzdane statističke podatke koji služe praćenju i ocjeni zdravstvenog stanja stanovništva, ali i organizacije rada cjelokupnog zdravstvenog sustava. Rezultat je to procedure koja se poštuje prilikom prikupljanja i obrade podataka.

Kvaliteta podataka

Segment kvalitete u HZJZ-u i drugim zdravstvenim ustanovama prvenstveno je reguliran Zakonom o kvaliteti zdravstvene zaštite (NN 118/18) te Pravilnikom o standardima kvalitete zdravstvene zaštite i načinu njihove primjene (NN 79/11). Osiguranje kvalitete proizlazi i iz obveze uklađivanja sa EU metodološkim standardima u ispunjavanju različitih izvještajnih obveza prema EU i ostalim međunarodnim tijelima i organizacijama. Ostalim aspektima kvalitete bavi se Povjerenstvo za kvalitetu, koje se sastoji od predstavnika svake specijalnosti u HZJZ. Povjerenstvo ocjenjuje ispunjavanje standarda kvalitete u pojedinim djelatnostima HZJZ-a, sudjeluje u vanjskim provjerama kvalitete te predlaže i sudjeluje u provedbi kvalitetnog obrazovanja, a jedan od aspekata rada ovog Povjerenstva je i prepoznavanje potrebe za stalnim poboljšanjem statističkih pokazatelja koje proizvodi HZJZ.

Sustav kvalitete prikupljanja i obrade podataka u HZJZ-a temelji se na 16 načela iz Kodeksa prakse europske statistike, koji je objavio EUROSTAT:

1. Profesionalna neovisnost
  - 1.a koordinacija i suradnja
2. Ovlasti za prikupljanje podataka i pristup podacima
3. Primjerenost resursa
4. Predanost kvaliteti
5. Statistička povjerljivost i zaštita podataka
6. Nepristranost i objektivnost
7. Dobra metodologija
8. Prikladni statistički postupci
9. Umjereno opterećenje izvještajnih jedinica
10. Ekonomičnost
11. Relevantnost
12. Točnost i pouzdanost
13. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja
14. Usklađenost i usporedivost
15. Dostupnost i jasnoća.

HZJZ, kao nositelj službene statistike iz područja zdravstva donosi popis istraživanja koja se svake godine provode. Naputci, postupci i upute za izvještajne jedinice, kao i obrasci, javno su dostupni na internetskoj stranici HZJZ-a <https://www.hzjz.hr/suradnici/>. Dokumenti se revidovito ažuriraju.

Većina statističkih istraživanja koja HZJZ provodi imaju dvije razine kontrole kvalitete podataka; prva razina su zavodi za javno zdravstvo jedinica područne (regionalne) samouprave. Te su jedinice dio nacionalne javnozdravstvene mreže i prikupljaju statističke podatke od izvještajnih jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno Grada Zagreba. Zatim provode kvantitativnu i kvalitativnu analizu pristiglih izvješća pri čemu je dio analiza automatiziran i implementiran u informatičke aplikacije. Druga razina kontrole kvalitete je u HZJZ-u.

Provedba zdravstveno-statističkih istraživanja u HZJZ-u u nadležnosti je doktora specijalista javnog zdravstva, epidemiologije i specijalista ostalih struka unutar domene rada HZJZ-a. Provedba istraživanja uključuje i izradu i interpretaciju statističkih rezultata i izvješća. Uz ove stručnjake u provedbi istraživanja sudjeluje ostalo osposobljeno zdravstveno i ne-zdravstveno osoblje, ovisno o potrebama. Na taj način, razina obrazovanja i osposobljenosti apsolutno odgovara veličini i kvaliteti potrebama statističkog profila. Broj i profil zaposlenika uređuje se internim aktom.

U posljednjih nekoliko godina HZJZ je unaprijedio način prikupljanja velikog dijela podataka te je gotovo u potpunosti prešao na elektronički način prikupljanja podataka, čime je poboljšana kvaliteta podataka, ali i omogućena veća mogućnost korištenja tih podataka.

S ciljem smanjenja opterećenja izvještajnih jedinica, HZJZ potiče i kad god je moguće koristi podatke koji su dostupni i za koje nije potrebno dodatno popunjavanje izvješća, a što smanjuje mogućnost greški i poboljšava kvalitetu podataka.

Metodologija

HZJZ proizvodi službenu statistiku iz područja zdravstva na način da je osigurana usporedivost u vremenu te potpuni nacionalni obuhvat. U slučaju iznimne nemogućnosti postizanja navedenog, navodi se razlog tome, npr. promjene u načinu prikupljanja podataka, promjene u metodologiji obrade podataka i slično.

HZJZ redovito i aktivno surađuje s Državnim zavodom za statistiku, središnjim tijelom za službenu statistiku RH Europskim statističkim sustavom u razvoju i usklađivanju statističkih procesa i podataka. Kontinuirano se prate promjene u metodologiji i usklađuje prikupljanje i analiza podataka u RH sa zahtjevima EUROSTAT-a, OECD-a i ostalih EU tijela i međunarodnih organizacija.

Zaštita podataka

Internim pravilnikom HZJZ-a definirane su ugovorne obveze osoblja koje obavlja poslove na određenom radnom mjestu i naknade u slučaju nepoštivanja ugovornih obveza

U cijelom procesu osigurava se povjerljivost podataka, na način da se pristup bazama podataka dopušta samo sudionicima u unosu, kontroli i obradi podataka. Postoje mehanizmi ograničenog pristupa između različitih dionika unutar obrade podataka, uz odgovarajuću tehničku zaštitu, a dokument Politika informacijske sigurnosti opisuje metode za osiguranje povjerljivosti, integriteta i raspoloživosti značajne informacijske imovine. Pri objavi podataka vodi se računa o zaštiti povjerljivih podataka koji se odnose na pojedinu osobu, odnosno objavljeni podaci onemogućuju indirektnu identifikaciju osobe.

S ciljem zaštite od neovlaštenog pristupa i obrade osobnih podataka postoji i nekoliko dokumenata HZJZ-a koji uređuju zaštitu podataka, primjerice: Procedura postupanja s osobnim podacima, Procedura u slučaju povrede osobnih podataka, Procedura zaštite osobnih podataka pri izdavanju mikrobioloških nalaza. Preporuka je količinu osobnih podataka i opseg podataka tijekom obrade svesti na najmanju moguću mjeru analizom osobnih podataka koji se prikupljaju i procjenom je li to doista potrebno.

Objava podataka

Statistička priopćenja objavljuju se redovito u okviru Zdravstveno-statističkog ljetopisa, zasebnih publikacija ili tekstova. Podatke objavljene u navedenim publikacijama koriste Ministarstvo zdravstva, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i druga tijela državne i javne uprave, kao i javnost, a posjećenost web stranica HZJZ-a posvećenih javnozdravstvenoj statistici, tj. objavljeni podaci, redovito se prate.

Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15 i 69/22) vanjski korisnici mogu ostvariti pravo na pristup informacijama. HZJZ podatke dostavlja u zakonskom roku, a pravni predlošci za korisnike objavljeni su na službenim stranicama HZJZ-a.